NÉKOSZ-évforduló

Tudományos ülésszak az Akadémián — Ünnepi műsor a Madách Színházban

Egész napos ünnepi programmal emlékeztek meg szerdán Budapesten a népi kollégiumi mozgalom és a NÉKOSZ megalakulásának 30. évfordulójáról.

A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében tudományos ülésszakot rendeztek az egykori népi kollégisták részvételével. *Garamvölgyi Károly* oktatási miniszterhelyettes elnöki megnyitóját követően előadások hangzottak el a népi kollégiumi mozgalom múltjáról és szerepéről. Ezekben a napokban fél évtizedes tudományos munka ért végére, befejeződött a mozgalom forrásait felkutató, dokumentumait összegyűjtő kutatómunka, elkészült az összegezés is. Néhány összegező mű már korábban megjelent, néhány más műnek a nyomdai munkálatai pedig most folynak. Az ülésszak ennek a nagyszabú vállalkozásnak és eredményeinek rövid összegezésére vállalkozott *Csatári Dániel* tanszékvezető egyetemi tanár a népi kollégiumi mozgalom társadalmi és politikai szerepéről, *Pataki Ferenc*, az MTA pszichológiai intézetének igazgatója a népi kollégiumok közösségi neveléséről, *Kardos László* akadémikus a mozgalomnak a demokratikus és szocialista értelmiség kialakulásában betöltött szerepéről tartott előadást. Ezt követően több korreferátum hangzott el.

Az ünnepi üléshez kapcsolódóan került sor az évforduló alkalmából készült művészi emlékérmek kiosztására. Az emlékérmet a szerdai rövid ünnepségen az egykori mozgalom kiemelkedő tagjai és pártfogói közül ötvenen kapták meg.

Délután nyílt meg a népi kollégiumokban nevelkedett képzőművészek alkotásaiból rendezett kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában. *László Gyula* tanszékvezető egyetemi tanár mondott megnyitó beszédet. Nyolcvan művész 300 műtárgya tekinthető meg a december végéig nyitva tartó kiállításon, amely korabeli fotók, írásos dokumentumok és népi kollégisták egykorú tanulmányai bemutatásával egyben betekintést is ad a mozgalom múltjába.

Este a Madách Színházban rendezték meg a népi kollégisták ünnepi műsorát, amelyen megjelentek *Huszár István* és *Szekér Gyula*, a Minisztertanács elnökhelyettesei. *Pozsgay Imre* kulturális miniszter méltatta a népi kollégisták mozgalmának és a NÉKOSZ-nak, mint a mozgalmat tömörítő szervezetnek a szerepét. Utalt arra, hogy a népi kollégisták mozgalma hatékony része volt annak a népi demokratikus folyamatnak, amelynek eredményeként népünk történelme során első ízben talált tartósan és végérvényesen otthonra hazájában. Szólt azoknak az értékeknek a jelentőségéről, amelyekkel számos egykori népi kollégista mind eredményesebben fejlődő szocialista kultúránkat gazdagította, gazdagítja. Ezután elemezte a népi kollégiumok pedagógiai és közösségi hagyományainak szerepét abban a munkában, amelynek célja a szocialista közösségi tulajdonságokat és egyéni képességeket harmonikusan és maximálisan kibontakoztató ember formálása.

Az ünnepi est műsorát a mozgalom élettörténetének dokumentumaiból, népi kollégista írók, költők és művészek alkotásaiból és produkcióiból állították össze. Előadóik többségükben népi kollégista alkotóművészek, színészek, énekesek, előadóművészek voltak.

Új paprikafajták

A Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat az idei termés túlnyomó részét — 2 ezer 520 vagon paprikát — már átvette. Ez a mennyiség jóval meghaladja ugyan a tavalyit, de a hazai és a világpiac még többet vár. A terület lényeges növelésére aligha lehet számítani, legfeljebb néhány száz hektáros növekedés várható, ezért került előtérbe a termesztéstechnológia fejlesztése mellett az új, ígéretes fajták meghonosítása. Ilyen többek között a magas festéktartalmú, jó színezőképességű szegedi 20-as. Egyelőre fajtajelölt, de az idén már szerepelt a köztermesztésben, palántanevelés nélkül mindjárt a termőterületre vetve. A vállalat megbízásából a röszkei Kossuth Tsz és a zákányszéki Május 1. Szakszövetkezet termelt az idén vetőmag-szaporításra szegedi 20-as paprikát.

Nagy hozamú fajtajelölt a szegedi 40-es. Nemesítői mint univerzális csípősségmentes fajtát palántázásra és helyrevetésre egyaránt ajánlják azzal, hogy jól beilleszthető a termelési rendszerbe. Helyrevetéssel száz mázsa feletti hozamot produkált hektáronként. A kalocsai elismert fajták közül egyre nagyobb területen mutatkozik be a korai ültetésű, hosszú tenyészidejű 504-es. Jól bírja a tőszámsűrítést s ez a tulajdonsága eleve alkalmassá teszi magas terméshozamra. Jövőre a szegedi tájkörzetben első ízben próbálják ki a Zöldségtermesztési Kutató Intézet kalocsai fűszerpaprika nemesítő állomásának 631-es számú újdonságát. Mivel csüngő termései csaknem egyszerre érnek, ezért a gépi szedésűek közé sorolják.

A vállalat termeltetési osztálya az új idényre való előkészületeket már megkezdte a fajták arányainak meghatározásával, a szerződéskötések beindításával.

Rendelet

A pályakezdő pedagógusok munkába lépéséről

Megjelent az oktatási miniszter rendelete a felsőoktatási intézmények nappali tagozatán végző pályakezdő pedagógusok munkába lépéséről, a pedagógus munkakörök betöltéséről. A rendelet értelmében 1977. január 1-től a pályakezdő pedagógusokat csak pályázat útján lehet alkalmazni. Pályázati felhívás nélkül betölthetők viszont — megfelelő képesítésűekkel — a szakközépiskolákban és a szakmunkásképző iskolákban a szakoktatói, gyakorlati oktatói munkakörök.

Pályakezdő pedagógusnak tekinthető az, aki bármely felsőoktatási intézmény nappali tagozatán 1977. január 1. után pedagógiai képesítést, illetve pedagógiai képesítést is szerez; végbizonyítványa megszerzésének napjától a szakképzettségnek megfelelő munkakörben eltöltött három évig.

A jövőben a pályázati felhívásokat az alkalmazó iskolák, intézmények felügyeleti szervei megküldik az Oktatási Minisztériumnak. A minisztérium, figyelembe véve a végzősök számát és összetételét, felügyeleti szervek, illetve megyék szerinti bontásban engedélyezi a pályakezdők részére meghirdethető pályázati felhívások számát. Pályázat kiírását csak határozatlan időre szóló munkaviszony létesítésére engedélyezik és előnyben részesítik a fejlesztésre kerülő, illetve szakképzett pedagógusokkal kellően el nem látott körzeteket, intézményeket.

A pályázati kiírásoknak — amelyeket januárban és áprilisban tesznek közzé az egyetemeken és főiskolákon — egyebek között tartalmazniok kell a kezdő pedagógus számára biztosítható különféle juttatásokat — letelepedési segély, területi pótlék, illetményföld, lakás- és étkezési lehetőség stb. — is.

Pályázatot — a társadalmi ösztöndíjasokat kivéve — az intézmény utolsó félévére beiratkozott hallgatók nyújthatnak be, mindkét pályázati szakaszban legfeljebb három helyre. A felsőoktatási intézmény a hallgatókról jellemzést ad, illetve véleményt csatol a pályázathoz, s amennyiben egy állásra több pályázó akad, ajánlási sorrendet állapít meg. (Ebben a munkában közreműködnek az egyetemek, főiskolák párt- és KISZ-szervezetei és az érintett tanszékek képviselői is.)

A munkáltatók a pályázatokat — figyelembe véve a pedagógusképző intézmény ajánlási sorrendjét — tíz napon belül elbírálják. Ha a pályázati felhívásra csak egy pályázat érkezett és a pályázó képesítése — tanár esetén egyik szakja — megegyezik az igénnyel, a pályázatot csak különösen indokolt esetben utasíthatják el. Az egyetem, főiskola megkerülésével benyújtott pályázatokat — érdemi elbírálás nélkül — visszaküldik.

Az idei tanévben — és a továbbiakban — január első napjaiban, de legkésőbb január 15-ig teszik közzé először a pályázati felhívásokat a pedagógusképző intézményekben. A pályázatot február 15-ig lehet benyújtani, március 9-ig a munkáltatók elbírálják azokat és értesítik a pályázókat.

A miniszteri rendelet intézkedik a munkaviszonyban álló pedagógusok munkahely-változtatásáról is. Számukra minden évben egyszer — május elején — hirdetik meg a munkahelyek a pályázatokat a megyei művelődésügyi osztályon és a minisztériumon keresztül. a Művelődésügyi Közlönyben. A pályázók 12 napon belül munkáltatójukon keresztül nyújthatnak be pályázatot, egy álláshelyre. Továbbítását a munkáltató nem tagadhatja meg, köteles azt 8 napon belül a meghirdető intézményhez elküldeni, ahol arról 10 napon belül döntenek. Az állást elnyert pedagógus átköltözési költségeit — területi pótlékkal járó munkahely esetén — az új munkáltató köteles megtéríteni.

A tanácsi irányítás alá tartozó óvodák, alsó- és középfokú intézmények a tanév előkészítésének biztosítása, illetve az új tanév zavartalansága érdekében augusztus 1. és június 30. között csak a művelődésügyi osztályok rendkívül kivételes esetben, adott engedélyével alkalmazhatnak működő pedagógust.

Tiszatáj

Decemberi folyóiratok

Ágh István képgazdag, igényes gondolatiságú verseivel nyit a Tiszatáj decemberi száma. *Orbán Ottó* három verse is hiteles és egységes költői világra vall. Orbán verseit a stílusok változékonysága éppúgy jellemzi, mint a korunk eseményeivel való bátor szembenézés. (A folyóiratban egyébként *Tandori Dezső* kritikája is olvasható Orbán Ottó Távlat a történethez c. kötetéről.) *Keresztury Dezső* Töredékek egy versesnaplóból c. műve nem a szokványos Őszikék-líra felől közelíthető meg. A múltidézés mögött — minként Grezsa Ferenc írja egy helyen — „mérsékletre, fegyelemre fogott vitalitás, és nem nosztalgikus mélabú" rejlik. A Tiszatáj új számában *Szepesi Attila* és *Téglásy Imre* költeményei is megjelentek.

A folyóirat prózai anyagából *Raffai Sarolta* novelláját (Hazatérés), valamint *Mocsár Gábor* Kertemből beszélek c. írását emeljük ki. *Horgas Béla* esszéje a 70 éves Zelk Zoltánt köszönti. „Nagy idők tanújáról" szólva Horgas arra a magatartásra (és költészetre) utal, amely „a kétségek és csalódások ellenére máig megőrzött, stílusában is kifejezett valami alapvetően romantikus komolyságot és egyértelműséget, érzelmi elfogultságot a »nemes szakma«, az irodalom közösségformáló szerepe iránt." Kunyhókba néző csillag a címet *Tóth Béla* Törmörkény Istvánról szóló írásának. Tömörkényt eddig többnyire tragikus íróként emlegették. Tóth Béla most az író „finom, rejtőzködő, sose kitörő, sose szikrát hányó humorát" villantja föl.

A Tiszatáj Most-Punte-Híd című rovata a „szomszédsági kitekintés" újabb állomása. „A »foghíjakra« akartunk koncentrálni, elsősorban nem az újabb lengyel szépirodalom termésből válogattunk, hanem a lengyel történelem és irodalom, a magyar—lengyel történelmi kapcsolatok kevéssé ismert jelenségeit óhajtottuk közelebb hozni . ." — olvashatjuk a bevezetőben. Az összeállítás a lengyel költői „új hullám" néhány képviselőjét mutatja be. *Zagajevski, Kornhauser, Lipska, Krynicki, Vojaczek, Stabro* és *Barańczak* verseit Spiró György, Fábián László és Gömöri György fordításában ismerhetjük meg. Az említett költőkről *Spiró György* esszéje is sokat elárul. A prózát *Andrzej Bursa* három mininovellája képviseli. *Kiss Gy. Csaba* a lengyel próza ún. „falusi ágáról" ír, *Kovács István* pedig öt, idén megjelent könyvet ismertet.

A kritika rovatban *Grezsa Ferenc, Kocsis Rózsa, Csűrös Miklós, Kulcsár Szabó Ernő, Tandori Dezső, Vasy Géza* és *Beke György* írása olvasható Sőtér István, Déry Tibor, Fodor András, Ratkó József, Orbán Ottó, Pintér Lajos, valamint Kántor Lajos könyvéről. — *Csoóri Sándor* Orosz János — nemrég Szegeden is kiállított — grafikáit értékeli.

Kincskereső

Az elmúlt évek hagyományaihoz híven gazdagabb tartalommal jelent meg a Kincskereső című ifjúsági irodalmi folyóirat decemberi száma. A bővebb terjedelem karácsonyi ajándék az ifjú olvasóknak. Művei közül kiemelkednek *Nagy László, Bécs Ernő, Kiss Anna, Farkas Árpád, Galambos Lajos* és *Vihar Béla* versei. *Tömörkény István* születésének évfordulójára emlékezik a folyóirat a Ferkó című elbeszélés közlésével. A prózai anyagot *Tőke Péter* groteszk írása, *Nagy Lajos* Képtelen természetrajzának két epizódja és *Sarkadi Mária* elbeszélése teszi teljessé. Lezárul *Janikovszky Éva* és *Réber László* groteszk-rajzos sorozata, Az úgy volt . . .

A rovatok anyagában Sárospatak irodalmi emlékeiről, a rádiójáték műfajáról, valamint két könyvről olvashatnak az érdeklődők. Felhívással fordul a tanulókhoz a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat és a Kincskereső szerkesztősége. *Olvasópályázatot hirdetnek Barátom, a könyv* címmel, s a díjazottak értékes jutalomban, többek között táborozásban, könyvutalványban részesülnek. Érdekes összeállítást közöl a lap *gyerekköltők* verseiből, amelyekhez a gyulai Állami Román Tanítási Általános Iskola rajzszakkörének első tagozatos tagja készítettek fantáziagazdag illusztrációkat. A rejtvénykedvelők ezúttal egy „antimese" ellentmondásait kutathatják. *Zelk Zoltán* Este jó című versére szerzett *Vitai Ildikó* kedves dallamot — ezt a kottát is megtalálhatják a lap olvasói.

A Kincskereső decemberi számának hátsó borítólapján változást előlegez: januártól új borítóval, tipográfiával és bővülő tartalommal jelenik meg a 10—14 évesek irodalmi, művészeti és kulturális folyóirata.

A Komplett Ruházati Vállalatnál:

Szocialista brigádvezetők tanácskozása a lakosság jobb ellátásáért

Tegnap délelőtt rendezte meg szocialista brigádvezetői tanácskozását a Komplett Ruházati Vállalat Szegeden, a vállalat klubjában. A tanácskozáson részt vett *Berta István*, az MSZMP Szeged városi bizottságának osztályvezetője, *Kopasz Józsefné*, a KPVDSZ Csongrád megyei bizottságának titkára, *Nátyi Győző*, a Csongrád megyei tanács vb kereskedelmi osztályának képviselője is. *Dr. Pereznyák Sándorné* szb-titkár megnyitó szavai után *Telkes György* igazgató tartott beszámolót a vállalat idei célkitűzéseinek megvalósításáról. Hangsúlyozta, hogy értékesítési forgalmuk ugrásszerűen nőtt a harmadik negyedévtől kezdve, főként augusztusban és szeptemberben. Ez annak is köszönhető, hogy erre az időszakra *befejezték az 1976-ra tervezett hálózatfejlesztést, korszerűsítést.*

A Komplett Ruházati Vállalatnál mintegy 650 négyzetméterrel bővült az idén a korszerűbb kereskedelmi technológiával dolgozó üzletek alapterülete. Ezzel lényegesen javultak a kiszolgálási körülmények, ugyanakkor a boltok dolgozói jobb feltételek között végezhetik munkájukat. Ennél a vállalatnál is nagy *hagyománya van a szocialista brigádmozgalomnak.* Több mint 10 éve alakultak az első brigádok. Jelenleg 41 brigád működik, amelyből 36 brigád nyerte el a szocialista címet. *A brigádtagok létszáma 427. A vállalat dolgozóinak 72 százaléka dolgozik szocialista brigádokban.* Számos szocialista brigád részesült többször is bronz, ezüst és arany fokozatú kitüntetésben, illetve nyerte el a kiváló címet.

Telkes György hangsúlyozta, hogy a vállalat szocialista brigádjai ez évben 4260 órát fordítottak társadalmi munkára várospolitikai, illetve vállalati célkitűzések megvalósítása érdekében. A jó munka érdekében számos szocialista brigádjuk kötött szerződést nagykereskedelmi és termelő vállalatok brigádjaival. A közvetlenebb kapcsolat révén a fogyasztók érdekeit szolgálják jobb árualap és árukínálat biztosításával.

A tanácskozáson felszólalt *Berta István, Kopasz Józsefné, Nátyi Győző*, a szocialista brigádok képviseletében pedig *dr. Pereznyák Sándorné, Szabó Istvánné, Sódar Istvánné, Trázer Ferenc, B. Nagy András, Martonosi Józsefné, Papp Béláné, Molnár Istvánné, Forgó Ferencné, Molnár Ferencné, Lévai Józsefné, Kopasz Mária, Tóth Mária, Berényi Benjáminné, Kecskeméti Jánosné, Csikós Istvánné, Szalma Vincéné, Pallai Józsefné, Czibere Lászlóné, Görbe Jánosné, Jáksó Imréné, Borsodi Sándorné, Musa Lajos, Papdi Józsefné.*

A mindvégig aktív és a lakosság jobb ellátását szolgáló brigádvezetői tanácskozás azzal zárult, hogy Telkes György Kiváló Dolgozó *kitüntetést* adott át *Papp Béláné* és *Musa Lajos* brigádvezetőknek. Többen pénzjutalmat kaptak. A kereskedelemben dolgozó szocialista brigádvezetők országos tanácskozására küldöttnek megválasztották *Lévai Józsefnét*, a szegedi Éva Konfekció brigádvezetőjét.

Olasz pártküldöttség hazánkban

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa meghívására kedden Magyarországra érkezett az Olasz Köztársasági Párt küldöttsége, amelyet Adolfo Battaglia főtitkárhelyettes vezet. A küldöttséget fogadta Sarlós István, a HNF OT főtitkára.